

Ενότητα Ε΄ - Κεφάλαιο 1

Η Ελλάδα στον δρόμο προς τον 20ο αιώνα

ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Από το τέλος του 19ου αιώνα κυριάρχησε το **γλωσσικό ζήτημα**, δηλαδή η διαμάχη γύρω από το ποια έπρεπε να είναι επίσημη ελληνική γλώσσα, η δημοτική ή η καθαρεύουσα. Το ζήτημα αυτό δίχασε για έναν αιώνα σχεδόν τον ελληνικό λαό, δημιούργησε πολλές συγκρούσεις και πολλά προβλήματα· μέχρι το 1981 που λύθηκε με την καθιέρωση της δημοτικής ως επίσημης γλώσσας του κράτους.

Η ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

Η άσχημη οικονομική κατάσταση της Ελλάδας δεν την εμπόδισε να οργανώσει, και με μεγάλη επιτυχία μάλιστα, τους **πρώτους σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες το 1896**, οι οποίοι αναβίωσαν για πρώτη φορά από την αρχαιότητα, χάρη στην πρωτοβουλία του Γάλλου βαρώνου Πιέρ ντε Κουμπερτέν.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΣΤΑΘΕΙΑ

Οι κυβερνήσεις από τα μέσα του 19ου αιώνα και μετά άλλαζαν διαρκώς, ανάλογα με τα συμφέροντα του βασιλιά ο οποίος διορίζει πρωθυπουργούς αυτούς που ήθελε, αδιαφορώντας για την θέληση του λαού. Κάθε πρωθυπουργός που αναλάμβανε την διακυβέρνηση απέλυε όποιους δημοσίους υπαλλήλους ήθελε για να προσλάβει δικούς του (για να απολυθούν κι εκείνοι με τον επόμενο πρωθυπουργό· και η κατάσταση εκείνη δυσκόλευε την φυσιολογική λειτουργία του κράτους).

ΕΡΓΑΤΙΚΟΙ - ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Η βιομηχανική ανάπτυξη της Ελλάδας στηρίχθηκε πάνω στην εκμετάλλευση του εθνικού της πλούτου από Έλληνες και ξένους επιχειρηματίες, όχι πάντα με τον πιο χρήσιμο για την χώρα τρόπο, καθώς και στην εκμετάλλευση των εργαζομένων από αυτούς τους επιχειρηματίες.

α. 1896 - Η απεργία των μεταλλωρύχων του Λαυρίου: Το 1896 έγινε η πρώτη μεγάλη απεργία στην Ελλάδα από τους εργάτες των μεταλλείων του Λαυρίου εναντίον του Ιταλού μεγαλοεπιχειρηματία που τα εκμεταλλευόταν, οι οποίοι διεκδικούσαν τα αυτονόητα: να εργάζονται σε καλύτερες συνθήκες εργασίας ώστε να μην πεθαίνουν κατά δεκάδες μέσα στις στοές των μεταλλείων, να έχουν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, καλύτερο μισθό και να μπορούν να μένουν σε κανονικά σπίτια (μέχρι τότε έμεναν σε σπηλιές ή σε αυτοσχέδιες καλύβες...).

β. 1910 - Η εξέγερση του Κιλελέρ: Όταν η Θεσσαλία παραχωρήθηκε στην Ελλάδα, το ελληνικό κράτος έπρεπε να δώσει υπέρογκες αποζημιώσεις στους Τούρκους τσιφλικάδες του θεσσαλικού κάμπου. Επειδή δεν είχε τόσα χρήματα, απευθύνθηκε σε πλούσιους Έλληνες του εξωτερικού. Αυτοί αγόρασαν τα τσιφλίκια από τους Τούρκους, αλλά στην συνέχεια αποδείχθηκαν χειρότεροι εκμεταλλευτές, αφού οι νέοι νόμοι του ελληνικού κράτους τους έδιναν δικαιώματα απόλυτης κυριότητας επάνω στην γη, κάτι που μετέτρεπε τους αγρότες που τα δούλευαν σε σκλάβους.

Τον Μάρτιο του 1910 οι αγρότες του χωριού Κιλελέρ εξεγέρθηκαν. Ο στρατός και η αστυνομία επιτέθηκαν και σκότωσαν μερικούς αγρότες. Χάρη στην θυσία των αγροτών που σκοτώθηκαν, όμως, **εντάθηκαν οι πιέσεις του κόσμου για μια δίκαιη λύση του αγροτικού προβλήματος**. Μετά από έναν χρόνο ο Ελευθέριος Βενιζέλος, που είχε εκλεγεί πρωθυπουργός, προχώρησε σε κάποια μέτρα υπέρ των κολλήγων (φτωχών και άκληρων αγροτών) και λίγα χρόνια αργότερα ξεκίνησαν οι απαλλοτριώσεις των τσιφλικιών υπέρ των κολλήγων.

γ. 1916 - Η απεργία των μεταλλωρύχων της Σερίφου: Οι απάνθρωπες συνθήκες εργασίας στα μεταλλεία οδήγησε το 1916 τους εργάτες της Σερίφου σε εξέγερση. Τα αιτήματά τους: 8ωρη εργασία, αύξηση του μισθού και λήψη μέτρων ασφαλείας.

Η αστυνομία, προκειμένου να διασφαλίσει τα συμφέροντα του ξένου ιδιοκτήτη -"επενδυτή" επιτέθηκε στους εργάτες, σκοτώνοντας κάποιους από αυτούς.

Η απεργία εκείνη άνοιξε τον δρόμο για την καθιέρωση του 8ώρου στην Ελλάδα.

Από το σχολικό βιβλίο:

1. Διαβάζουμε (σελ. 163) για το γλωσσικό ζήτημα και για κάποιους σημαντικούς καλλιτέχνες του 19ου αιώνα.
2. Διαβάζουμε στην «Ματιά στο παρελθόν» (σελ. 168) για την αναβίωση των Ολυμπιακών αγώνων και τον Σπύρο Λούη.
3. Διαβάζουμε στην «Ματιά στο παρελθόν» (σελ. 184) για την εξέγερση στο Κιλελέρ.

Ερωτήσεις κατανόησης

1. Τι ονομάζουμε γλωσσικό ζήτημα και πότε λύθηκε αυτό;
2. Πότε πραγματοποιήθηκαν οι πρώτοι Ολυμπιακοί αγώνες της σύγχρονης εποχής;
3. Πότε έγινε η εξέγερση των μεταλλωρύχων του Λαυρίου; Ποιες ήταν οι συνθήκες στις οποίες ζούσαν και ποια ήταν τα αιτήματά τους;
4. Τα βασικά αιτήματα των μεταλλωρύχων του Λαυρίου που ερχάζονταν όλη μέρα σε στοές μέσα στην γη ήταν τα αυτονόητα: να έχουν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, λίγο καλύτερο μισθό και μια στέγη. Γιατί νομίζετε ότι το κράτος τούς αντιμετώπισε τόσο βίαια;
5. Ποια ήταν η αιτία που εξεγέρθηκαν οι αγρότες του Θεσσαλικού κάμπου; Ποια θετική συνέπεια είχε αυτή η εξέγερση;
6. Ποια χρονιά ζεσηκώθηκαν οι μεταλλωρύχοι της Σερίφου και για ποιους λόγους; Ποια θετική συνέπεια άφησε πίσω της εκείνη η απεργία;

